

## Joc i iniciació esportiva

2012/2013

Codi: 102048

Crèdits ECTS: 6

| Titulació                            | Pla                              | Tipus | Curs | Semestre |
|--------------------------------------|----------------------------------|-------|------|----------|
| 2500798 Graduat en Educació Primària | 896 Graduat en Educació Primària | OT    | 0    | 0        |

### Professor de contacte

Nom: Tomas Peire Fernández

Correu electrònic: Tomas.Peire@uab.cat

### Utilització d'idiomes

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Algun grup íntegre en anglès: No

Algun grup íntegre en català: Sí

Algun grup íntegre en espanyol: No

### Prerequisits

No n'hi han.

### Objectius

Aquesta assignatura té com a objectiu general dotar l'alumnat dels coneixements teòrics i dels recursos didàctics per progressar en la comprensió de la importància i el potencial educatiu del joc i l'esport i per saber aprofitar-los en el desenvolupament curricular de l'Àrea d'Educació Física a l'etapa primària.

Els objectius formatius de l'assignatura són els següents:

- Analitzar des d'una perspectiva crítica la història, l'evolució, la sociologia del joc i dels esports, i la influència que exerceixen a la societat actual.
- Identificar els components educatius del joc i de l'esport en l'àrea d'Educació Física, i saber aplicar les oportunitats formatives que proporcionen i que són adients a les característiques de l'alumnat en edat escolar.
- Saber aplicar els criteris i recursos referits als jocs i als esports, quan a la seva programació, metodologia i avaluació en l'àrea d'Educació Física a l'educació primària.
- Desenvolupar l'esperit crític realitzant valoracions i aportacions sobre el propi treball, el del grup i el del professorat, en el desenvolupament d'activitats basades en el joc i l'esport.
- Experimentar en la pràctica una àmplia gama de jocs i esports que seran d'aplicació i de referència en el desenvolupament de les classes d'Educació Física a l'educació primària.

### Competències

- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per tal de desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Desenvolupar estratègies d'aprenentatge autònom.
- Gestionar la informació relativa a l'àmbit professional per a la presa de decisions i l'elaboració d'informes.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i

destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.

## Resultats d'aprenentatge

1. Adaptar les programacions i activitats d'ensenyament i aprenentatge en la diversitat de l'alumnat, considerant també l'alumnat amb necessitats educatives especials.
2. Aprendre la tècnica, les normes i les estratègies de joc de diferents esports: convencionals, alternatius i en el medi natural.
3. Incorporar les habilitats motrius, l'expressió corporal, el condicionament físic, el joc i les activitats esportives com contingut de l'Educació Física escolar i seqüenciar-les al llarg de l'ensenyament en primària.
4. Programar, organitzar i aplicar els aprenentatges i continguts en educació per a la salut en educació física, dissenyant i desenvolupant projectes educatius o unitats de programació que permetin adaptar el currículum d'educació física a l'escola i promoure la qualitat dels contextos.
5. Seqüenciar les capacitats perceptives - motrius al llarg de l'ensenyament en primària segons la lògica interna d'aquest contingut.
6. Utilitzar la motricitat i el llenguatge corporal com elements propis de les habilitats comunicatives.

## Continguts

### **BLOC I. EL JOC I LA INICIACIÓ ESPORTIVA BASES CONCEPTUALS.**

1. Antropologia del joc i de l'esport. Història i evolució dels jocs i els esports. Interès sociològic.
3. Fonaments psicopedagògics. Interpretació sistemàtica dels jocs i els esports.
4. El joc i l'esport des de diferents perspectives. Anàlisi crítica de l'esport a la societat actual.

### **BLOC II. EL JOC I L'ESPORT EN L'ACTUALITAT.**

1. Història, evolució, i situació actual dels jocs i els esports. Joc i esport al sistema educatiu.
2. Modalitats esportives. Classificació dels esports.
3. Els esports en el medi natural. Interès educatiu. Tractament transversal i interdisciplinar.
4. La planificació esportiva. Formes d'organització. Les activitats extraescolars.
5. L'esport com a transmissor de valors. El joc i l'esport inclusius.
6. Fases i objectius educatius del joc i de la iniciació esportiva en l'educació primària.

### **BLOC III. TEORIA I PRÀCTICA DELS JOCS I ELS ESPORTS.**

1. Els jocs i els esports més adients per a l'Educació Física a l'Educació Primària.
2. Els nous jocs i esports. Els esports alternatius.
3. Didàctica i metodologia del joc i de la iniciació esportiva a l'educació primària.
4. Formes i instruments d'avaluació dels jocs i els esports.
5. Normativa, tècnica i estratègies de jocs i esports adequats per a l'educació primària.

### **BLOC IV. ORGANITZACIÓ DE L'ESPORT ESCOLAR.**

1. Organització del joc i l'esport a l'escola. Models. Programes propis i programes oficials.
2. El joc i els esports com a dinamitzadors de valors humanístics, d'hàbits de vida saludable i de cohesió social.

3. Instal·lacions i materials escolars. Equipaments propis i externs. Tipus. Gestió
4. Les instal·lacions esportives en el medi natural. L'oferta d'activitats.

## Metodologia

| Activitat                                       | Hores | Metodologia                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |
|-------------------------------------------------|-------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| Presencial en gran grup                         | 9     | Exposició magistral. Participació de l'alumnat amb intervencions, exposicions i debats. També s'utilitzaran recursos audiovisuals: vídeos, pel·lícules, etcètera                                                                                                                                                                                                                                     |
| Classes pràctiques en instal·lacions esportives | 24    | Es realitzaran pràctiques de jocs i esports amb metodologies docents diverses. L'alumnat es responsabilitzarà de les pràctiques competencials internes sota l'orientació i la tutoria del professorat.                                                                                                                                                                                               |
| Activitats físiques en el medi natural          | 12    | Pràctiques de jocs i esports a la natura en diferents estacions de l'any. Pràctiques competencials sobre conducció de grups i organització d'activitats en el medi natural. Es realitzaran sortides al medi natural.                                                                                                                                                                                 |
| Supervisada                                     | 30    | Tutories i supervisió de tasques i activitats assignades. Control i seguiment de aprenentatges plantejats durant l'assignatura.                                                                                                                                                                                                                                                                      |
| Activitat autònoma                              | 75    | Lectura i anàlisi de llibres i documents escrits i/o digitals, participació al fòrum de debat de l'assignatura, elaboració de sessions d'EF i interdisciplinars, activitats de reflexió i de recerca d'informació i altres treballs.<br><br>Participació al fòrum virtual de debat de l'assignatura, elaboració de sessions de Jocs i d'Esports. Recerca i tractament d'informació sobre la matèria. |

## Activitats formatives

| Títol                                                                                                                 | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------|------|--------------------------|
| <b>Tipus: Dirigides</b>                                                                                               |       |      |                          |
| Activitats Físiques en el Medi Natural. Pràctica de jocs i esports a la natura.                                       | 12    | 0,48 |                          |
| Classes pràctiques en instal·lacions esportives. Sessions dirigides pel professor. Pràctiques competencials internes. | 24    | 0,96 |                          |
| Presencial de gran grup. Exposicions del professor. Presentacions de l'alumnat. Debats.                               | 9     | 0,36 |                          |
| <b>Tipus: Supervisades</b>                                                                                            |       |      |                          |
|                                                                                                                       |       |      |                          |

|                                                                                                                                                                                                                                              |    |      |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|------|
| Tutories i supervisió de tasques i d'activitats assignades a l'alumnat.                                                                                                                                                                      | 22 | 0,88 |
| <b>Tipus: Autònomes</b>                                                                                                                                                                                                                      |    |      |
| Lectura i anàlisi de llibres i documents escrits i/o digitals, participació al fòrum virtual de debat de l'assignatura, elaboració de sessions d'EF i interdisciplinars, activitats de reflexió i de recerca d'informació i altres treballs. | 75 | 3    |

## Avaluació

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de les classes teòriques i pràctiques, en cas contrari es considerarà no presentat.

| Activitat d'Avaluació |                                                                                                                                                                                  | % de |
|-----------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Blocs I, II<br>i III  | <b>Diagrama de V de Gowin:</b> Evidència del seguiment de l'assignatura. Valoració crítica de les activitats realitzades. Aprenentatges adquirits. (Individual)                  | 2    |
|                       | <b>Pràctiques Competencials Internes (PCI):</b> Sessions pràctiques preparades, conduïdes i avaluades per grups reduïts d'alumnes.                                               | 2    |
|                       | <b>Disseny innovador:</b> (triare entre A o B). (Treball per parelles)<br>A. Invenció de jocs i esports alternatius. B. Taller de materials alternatius.                         | 1    |
| IV                    | <b>Projecte sobre el joc i l'esport escolar.</b> Treball grupal que s'elaborarà al llarg del curs acadèmic en relació a una temàtica concreta a escollir entre diverses opcions. | 2    |
|                       | Autoavaluació i autoqualificació compartida de l'assignatura.                                                                                                                    | 1    |
|                       | L'assistència a les classes presencials de l'assignatura és obligatòria. Mínim 80%. Es valoraran les assistències i les actitud activa i participativa.                          | 1    |

L'assistència a classe és obligatòria: l'estudiant ha d'assistir a un mínim d'un 80% de classes, en cas contrari es considerarà no presentat.

L'alumnat que durant el curs hagi fet un seguiment adequat de l'assignatura, i tot i així no hagi superat algun requisit d'avaluació, tindrà l'oportunitat de poder superar la matèria realitzant un treball autònom addicional o refent alguna de les activitats lliurades o realitzades. El professorat de l'assignatura decidirà cada cas en funció de la situació de cada estudiant.

La copia o plagi de material, en el cas dels treballs, implica un zero en tota l'assignatura.

## Activitats d'avaluació

| Títol                                                                                                                 | Pes | Hores | ECTS | Resultats d'aprenentatge |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-------|------|--------------------------|
| Autoavaluació i autoqualificació.                                                                                     | 10% | 1     | 0,04 | 2, 3, 6                  |
| Diagrama de V de Gowin. Evidència del seguiment de l'assignatura.<br>Valoració crítica de les activitats realitzades. | 25% | 3     | 0,12 | 4, 5                     |
| Projecte sobre el joc i l'esport escolar. Projecte viable i contextualitzat.                                          | 20% | 2     | 0,08 | 2, 3, 4, 5               |
| Pràctiques competencials internes (PCI). Disseny Innovador.                                                           | 35% | 2     | 0,08 | 1, 4                     |

## Bibliografia

### JOCS.

Amades, Joan. (1982). Costumari català (2a. ed.). Barcelona: Salvat i Edicions 62.

Bantulà, Jaume; Busto, C.; Carranza, Marta. (1990). 11 propostes per a l'educació física. Barcelona: Guix.

Claret, M. (1983). Jocs d'ahir i d'avui. Barcelona: Joventut.

Durand, M. (1988). El niño y el deporte. Barcelona: Paidós.

Grunfeld, F. V. (1978). Juegos de todo el mundo. Madrid: Edilan.

Lavega, P.; Olaso, S. (2003). 1000 juegos y deportes populares y tradicionales. Barcelona: Paidotribo.

Moreno, C i altres. (1993). Aspectos recreativos de los juegos tradicionales y deportes tradicionales en España. Madrid: Gymnos.

Parlebas, P. i altres. (1988). Las cuatro esquinas de los juegos. Lleida: Agonos.

Manuel Gutiérrez Toca. (2010) Juegos ecológicos con material alternativo ... : recursos domésticos y del entorno escolar. Barcelona : INDE

Bernal Ruiz, Javier Alberto. (2009) 101 juegos y retos para alumn@s de educación física. Sevilla: Wanceulen

Camerino Foguet, Oleguer. (2007). Juegos deportivos recreativos. Barcelona: INDE

Gil Madrona, Pedro. (2007). La Educación física cooperativa: aprendizajes y juegos cooperativos: enfoque teórico-práctico. Sevilla: Wanceulen.

Lleixà Arribas, Teresa. (2004). Juegos sensoriales y de conocimiento corporal. Barcelona: Paidotribo.

Méndez Giménez, Antonio. (2004). Los juegos en el curriculum de la Educación Física: más de 1000 juegos para el desarrollo motor. Barcelona: Paidotribo

Juan José Campo... [et al.]. (2003). Juegos para comenzar y acabar la sesión. Barcelona: INDE

Clermont Simard, Fernand Caron, Kristina Skrotzy. (2003). Actividad física adaptada. Barcelona: INDE.

Navarro Adelantado, Vicente. (2002). El afán de jugar: teoría y práctica de los juegos motores. Barcelona: INDE.

Campo, Juan José... [et al.] (2002). Juegos sensoriales, de equilibrio y esquema corporal. Barcelona: INDE

Batllo, Jordi (2001). Juegos de educación física. Barcelona: Parramón.

Garijo Rueda, José Luís [et al.] (2000). Juegos alternativos para primaria . Barcelona: INDE

Omeñaca Cilla, Raúl. (1999) Juegos cooperativos y Educación Física. Barcelona: Paidotribo.

Aguado Jódar, Xavier. (1992). Unidades didácticas para primaria II: los nuevos juegos de siempre: el mundo de los zancos, juegos malabares, juegos de calle. Barcelona: INDE.

Jaume Bantulà, Josep Maria Mora Verdeny. (2007). Juegos Multiculturales. 225 juegos tradicionales para un mundo global. Barcelona. Editorial Paidotribo.

Mateu, Mercè (1996) 1300 ejercicios y juegos aplicados a las actividades gimnásticas. Barcelona: Editorial Paidotribo.

## ESPORTS

Álvarez , Carlos (1994) Atletismo básico. Una orientación pedagógica. Madrid: Ed. Gymnos.

FERRANDO, José A. (1990) Iniciación al Atletismo. Col. Educación y Deporte. Ed. CEPID. Zaragoza.

MOLINA, Antonio (1991). Badminton: Programación escuelas de base. Sevilla: Ed. Wanceulen.

VALET, J. Antonio. (1990). Iniciación al Balonmano Colección Educación y Deporte. Ed. CEPID. Zaragoza

BÁRCENAS, D. (1991). Balonmano, Técnica y metodología. Madrid : Editorial Gymnos.

CEPID (1990). Iniciación a la Natación. Colección Educación y Deporte. Zaragoza.

Moreno, Juan Ant. (2004). Manual de actividades acuáticas en la infancia. Barcelona: Editorial Paidós.

DUBOIS, Claude. (1996). Natación. Lleida:Ed. Agonos.

CASCUA, Stéphane. (2002) El deporte, ¿es bueno para la salud?. Barcelona: Ed. Paidós

CONTRERAS, Onofre. (2001) Iniciación deportiva. Madrid: Ed. Síntesis.

GUTIÉRREZ, Melchor (2003) Manual sobre valores en la educación física y el deporte. Barcelona. Ed. Paidós.

LASIERRA, Gerard i LAVEGA, Pere (1993) 1015 Juegos y formas jugadas de iniciación a los deportes. Barcelona: Ed. Paidotribo.

MANDEL, Richard D. (1986). Historia cultural del deporte. Barcelona: Edicions Bellaterra

RUÍZ, Luís Miguel, ARRUZA, Josean (2005) La toma de decisiones en el deporte. Barcelona: Ed. Paidós.

## WEBS D'INTERÈS

- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT. EDUCACIÓ FÍSICA. [www.xtec.cat/web/recursos/edfisica](http://www.xtec.cat/web/recursos/edfisica)
- DEPARTAMENT D'ESPORTS DE LA GENERALITAT DE CAT. [www.gencat.cat/esports/](http://www.gencat.cat/esports/)
- OBSERVATORI CRÍTIC DE L'ESPORT [observatoriesport.uab.cat](http://observatoriesport.uab.cat)
- FEAEDEF (FEDERACIÓN ESPAÑOLA DE ASOCIACIONES DE DOCENTES DE EDUCACIÓN FÍSICA) .  
<http://www.retos@gymnos.com>
- ASOCIACIÓN ESPAÑOLA DE CIENCIAS DEL DEPORTE <http://www.cienciadeporte.com>
- CENTRE D'ESTUDIS OLÍMPICS DE LA UAB <http://olympicstudies.uab.es/>
- WEB DE LA PSICOLOGÍA DEL DEPORTE <http://www.cop.es/colegiados/t-00849>
- EL DEPORTE Y LA COMUNIDAD EUROPEA <http://www.europea.eu.int/comm/dg10/sport>
- LISTAS INTERNACIONALES DE WEBS SOBRE DEPORTES <http://www.sportweb.com>
- TODO PARA EL DEPORTE EN LA MUJER <http://www.sportw.com/>
- INSTITUTO ANDALUZ DEL DEPORTE <http://www.iusport.es>
- EDUCAGUIA <http://www.educaguia.com>
- ASOCIACION INTERNACIONAL PARA LA INFORMACIÓN DEPORTIVA

<http://www.uida.es/iasi/listserv.html>